

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastoj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v sementiških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 3.

V Ljubljani, 7. februarija 1889.

Letnik II.

+ Cesarjevič Rudolf.

Splošna britkost vlada med vsemi narodi avstrijskimi, ki žalujejo s svojim plemenitim cesarjem ob grobu edinega sina cesarjeviča Rudolfa. Umrli je prestolonaslednik na svoji graščini blizu Dunaja in sicer se je v zmedenosti duha sam usmrtil.

V ponedeljek 28. januarija se je namreč Rudolf odpeljal zvečer na graščino Meyerling pri Badenu ter je povabil na lov več gostov; drugi dan je bil povabljen na Dunaj k cesarju na kosilo, a se je izgovoril, da ne more priti ter se je pripravljaj na lov za drugi dan. Ko pa pride v jutru dne 30. januarija njegov služabnik v spalno sobo, najde ga mrtvega v postelji; ves prestrašen naznani grozno novico drugim gostom; princ Filip Koburg in grof Hoyos sta prva pri postelji, a ga najdeta mrtvega; princ ostane pri njem, grof pa se podá kar v lovski obleki na Dunaj, da naznani žalostno novico družini cesarjevi. Nikdo si ni upal tega povedati cesarju, tako da je cesarica poprej zvedela in ona cesarju prinesla strašno novico, katero sta potem skupno naznanila nesrečni Štefaniji, prestolonaslednici in ženi pokojnega Rudolfa.

Kakor blisk razširila se je ta novica po vsem svetu in prišla tako nenadoma in nepričakovano, da je prvi hip ljudje skoro niso mogli verjeti, a se je kmalu žal, za gotovo potrdila. Sv. Oče in drugi vladarji so precej naznanili cesarju svojo žalost in sočutje. Cesar je ostal več ur sam v pisalni sobi, ko

je zvedel grozno novico. Ko so mu njegovi naznanjali svojo žalost, bil je miren ter je z ganljivimi besedami naznanil, da je popolno vdan v voljo božjo. Cesarica je vsled te novice oslabela. Nadvojvodi Karol Ludovik in Albreht sta v glasnem joku zapustila cesarski dvor. Sploh je bilo vse preplašeno in napolnjeno z nepopisno britkostjo.

Cesarjevič Rudolf je bil rojen dne 21. avgusta 1858, torej je bil sedaj star 30 let. Dne 24. junija 1877 je bil potnoleten in dne 28. julija 1878 je stopil pri 36. pešpolku v stalno armado. V septembru 1880 je postal generalmajor in kontreadmiral; 6. apr. 1881 je prevzel poveljništvo 18. brigade v Pragi in je bil l. 1888. od cesarja imenovan za vrhovnega nadzornika vojakov-pešcev. Cesarjevič je bil vedno priazen in usmiljen; bil je učen ter spisal več učnih knjig in zato je njegova nepričakovana smrt še posebno pretresla svet.

Ta dogodek s posebno britkostjo navdaja srca svetlega cesarja in njegovih narodov, ki edino v tem najdejo svojo tolažbo, da se vdani v božjo voljo klanjajo Vsemogočnemu, ki naj milostno tudi to strašno nesrečo obrne v srečo ter ga ponižno prosijo, da bodi milostljiv duši pokojnikovi, cesarju pa dodeli moči, da more pretrpeti to strašno nesrečo ter da v srečo Avstrije še mnogo, prempogo let vlada našo državo.

Kaj je novega po svetu?

Pri nas v *Avstriji* so vsi drugi dogodki stopili v stran, odkar se je izvršila grozna nesreča v naši cesarski družini. Kamor človek pride, povsodi vidi znamenja žalosti, sliši besede obžalovanja in srčnega sočutja. Znano je, da se posebno v nesreči skusi medsobojna ljubezen; tega smo se tudi prepričali pri nas; takega zanimanja, take vdanosti, kakor jo izražajo podložni sploh, ni najti morebiti nikjer, tesne so torej vezi, vezi srca, ki vežejo podložne s presvetlo cesarsko hišo. In ravno zato tudi ob tem pretrealjivem dogodku gledamo polni zaupanja v previdnost božjo v prihodnost in kakor drugi narodi, tako tudi Slovenci kličemo svojemu potrtemu nesrečnemu cesarju: Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovencev ne gane! Edinega sina-prestolonaslednika že sicer ni več, a še živé milijoni zvestih otrok cesarjevih podložnih, ki so pripravljeni do kaplje izpiti s svojim plemenitim vladarjem kupo grenkosti. — Na *Ogerskem* so dijaki in drugi neredneži razgrajali zaradi nove orožne postave ter so hoteli s tem poslance oplašiti, da bi nekatere stvari v postavi spremenili. Posebno tirjajo, da naj bi bil ogerski jezik v armadi namesto nemškega, hočejo torej imeti svojo lastno armado; tako se vedno bolj kažejo žalostni nasledki dualizma ali razdelitve Avstrije v našo in ogersko polovico. Sedaj so nemiri pojenjali, a kdo vé, za koliko časa. — Na *Laškem* je kralj odprl zbornico poslancev ter naznanjal v svojem prestolnem govoru mnogo predlogov, katere bodo imeli poslanci rešiti in potrditi v tem zasedanju;

med drugimi tudi vravnavo premoženja cerkvenih dobrotelčnih naprav, to se pravi: denarja jim pri-manjkuje in sedaj si hočejo po krivici prilastiti denar ubožcev in sirot. Bog za tako delo gotovo ne bo dal svojega blagoslova. — V *Parizu* na Francoskem je zmagal pri volitvi general Bulanžé zoper svojega nasprotnika; dobil je nad 80 tisoč glasov več kakor njegov zopernik. Ta volitev je zato pomembna, ker kaže, da so razven peščice mastno plačanih republikancev in podkupljenih rogoviležev vsi pametni ljudje zoper sedanjó vlado, katera torej nima več pričakovati dolgega življenja. Seveda je zopet križ, ker Bulanžé tudi ni mož za to, da bi on v red spravil francosko državo; on je namreč brez-verec, lahkomišelnež in bi znal brez veljavnega vzroka vročekrvne Francoze podkuriti za vojsko zoper Nemce in potem bi po celem Evropi navstala velika zmešnjava. Naša misel je torej ta, da bo Bulanžé šiba za Francoze, ki že toliko časa greše zopet pravico, ker krivično zatirajo katoliško cerkev, preganjajo redove, zapirajo verske šole in na vse strani širijo brezverstvo. Še-le, ko se bode ljudstvo očistilo svojih hudobij, potem je tudi Francozom pričakovati boljših, srečnejših časov. Ljudstva namreč po smrti ne živé kot ljudstva, in zato že na tem svetu prejemale plačilo in kazen za svoja dela. — Med *Nemško* in *Rusko* so vedno kake praske po časnikih. Bismark bi rad, da bi se tudi ruski car nepogojno klanjal njegovi politiki vsemogočnosti, a videti je, da Ruska hoče biti neodvisna ter hoditi po svojem

Listek.

Sreča v nesreči.

Bilo je 18. avgusta leta 1856. Takrat Italija še ni bila zedinjena in naš cesar je imel še v svoji oblasti Beneško in Lombardijo; oče Radecki pa 90-letni general in oblastnik v Lombardiji je ondi varoval bistrim očesom in kreplekim duhom črno-rumeno zastavo avstrijsko. Vojaki v mestu Veroni so imeli ta dan slovesen praznik: bil je rojstveni dan cesarja Franca Jožefa. Mesto je bilo ozaljšano in neštete množice so hitele na vežbališče proti „Porti Nuovi“, kjer se je imela praznovati slovesna sv. maša za vojake.

Bil je to lep prostor; v četrrokotu stali so razpostavljeni regimenti vojakov vsi v svetlih vojaških opravah, v sredi pa je bil napravljen šotor s križem na vrhu; v šotoru je stal altar, kjer naj se sv. daritev daruje za blagor svetlega cesarja. Kano-

nirji pa so se nastavili na zidovih trdnjave, vzvišenih nad mestom ter težko čakali, da bodo pri poglavitnih delih sv. maše streljali s svojimi kanoni. Imeli so kanone nabasane seveda s samim smodnikom in zraven so imeli pripravljene patrone, nekaj rosnate slame, da bi po strelu takoj zopet nabasali; vojaki so prosili generalmajorja, naj bi smeli dati nekaj slame vmes, da bi huje pokalo. Ko je bilo vse pripravljeno, zasliši se iz mestnih vrat živahno klicanje in vojaška godba.

„General že gré“, šlo je od ust do ust. Stotnik kanonirjev vpraša še enkrat vojake, da li imajo vse pripravljeno. „Po ukazu, gospod stotnik“, bil je kratek vojaški odgovor. „No, to bo generalu donelo na ušesa, ravno proti šotoru ste obrnili svoje kanone. In ti boš gotovo najbolje naredil“, reče stotnik prostaku, ki je bil za šalo vsem tovarišem, bil je zelo kratkega uma in zato se ga je prijelo ime bedak. Ta vojak se namuzne in ko stotnik odide, mrmra sam seboj: „Bote že videli, čegav kanon bo hujše grmel, moj ali drugi?“

potu, ne da bi se menila za nemške bahače in časnikarske kričače; nasproti pa časniki trdijo, da se bliža Ruska vedno bolj Avstriji; to bi bilo po našem mnenju za obe najbolj koristno. — Na *Jugu* se vedno ravsaajo in kavsajo po državicah posamezne stranke; v Rumuniji je vse razdeljeno, v Belgradu

tudi po razglašeni novi ustavi ni nič bolje in v Bolgariji se homatije vedno bolj zapletajo, vozal je zmeraj bolj zamotan, skoro kaže, da ga bo težko z lepa razvozljati in da je bolj verjetno, da ga bo kdo nenadoma s silo presekalo.

Kaj je novega po Slovenskem?

Ljubljana. („Slov. Narod“ učenik škofov.) „Slov. Narod“ se je čudil, kako da žalostnim povodom samomora cesarjevičevega ni bila razobešena črna zastava na škofovi palači v Ljubljani. Ni čuda, da so precej nato surovi pobalini po noči pobili celo vrsto oken na palači in drugo noč zopet s črnilom namazali in ogrdili škofovo hišo. — „Slov. Narod“, čegar kričače in rogovileže je nedavno cesar sam obsodil in očitno pograjal, ker so hoteli kar čez noč vse Slovence vtakniti v rusko mavho in v razkolno cerkev, ta je seveda v prvi vrsti poklican, da daje nauke našemu škofu, katerega je cesar nedavno izvolil za svojega svetovalca ter mu s tem izrazil svoje popolno zaupanje. — Danes rogoviliti in s kolom mahati, jutri se po trebuhu plaziti — to seveda značajnemu, načelnemu „Narodu“ ne dela nobene težave.

Razum in pest sta sedaj združena ... Slovenija, raduj se, bližajo se ti srečni časi!

Kranjsko. Iz ljubljanske hiralnice je pretekli mesec ušla nora Marija Purkart iz Strahomera. Iskali so jo več dni, a niso je našli; slednjič pa so

brezoviški drvarji našli v gozdu kup razmetane zemlje in ko ga odmečejo, najdejo noro žensko meter globoko zakopano v zemlji, kamor se je najbrž sama zakopala. Bila je že na pol mrtva in zmrzla. — Na Vrhniki je 17. jan. ogenj uničil kovaču Merlaku hišo z gospodarskimi poslopji; škoda je nad 600 gl.; zavarovan je bil za 300 gl. — Dne 19. januarija je pogorela hiša Antona Ovsenarja v Vodicah. — V Dolenjah v rovski fari je 5. jan. pogorel hlev pri Pircu, pri sosedu Cehtanu pa je pogorelo gospodarsko poslopje in tudi streha na hiši. Požarna bramba je pridno delala po vodstvom stotnika gosp. L. Mlakarja. — Zmrznil je na potu iz Čreteža pri Krškem v Sp. Dole Jakob Mohorčič. Napil se je žganja in na potu obležal za zmiraj. — Družbi sv. Cirila in Metoda je volil rajni župnik pri Stari Cerkvi na Kočevskem pokojni g. Teran 100 gl. — V vasi Hrastje na Notranjskem je burja zanesla iz železniskega stroja iskre na poslopje posestnika Karbe in nastal je velik požar; pogorela so desetim posestnikom vsa poslopja z živžem. Ker je bilo po noči in naenkrat, zgoreli ste tudi dve deklici, mnogo go-

„Pozor!“ zavpije poveljnik.

Radecki se je prikazal izza mestnih vrat in se je bližal šotoru. Lepo je bilo videti 90letnega generala med svojimi oficirji; 46 najvišjih in dragocenih redov se je svetilo na njegovih junaških prsih; konj njegov, arabec, bil je bel kakor mleko. Prijazno se je razgovarjal s svojimi vojaki. „To bo lepa slovesnost cesarska“, pravi jim, ko zagleda pred seboj šotor in vojaštvo lepo v vrstah razpostavljeno. V tem trenutku odskoči Radeckijev konj mahoma v stran in strah je bil velik, ko Radecki pade raz konja. Hitro priskočijo njegovi vojaki k njemu, da bi ga vzdignili.

„Na tleh leži zmagovallec pri Novari“, reče s smehljanjem Radecki, a obraz mu je bil obledel; zeló se je pretresel starček in posadili so ga na bližnjo klop, da si odpočije. Kmalu vstane in hoče na konja, a ne more; dvakrat poskusi, pa vse zastonj.

„Bog mi hoče pokazati, da ne bom več dolgo na svetu“, pravi Radecki; videli so, kako mu je to

hudo, posebno še, ker je ura za službo božjo že odbila. „Hitite v mesto po voz, da preveč ne zadržimo slovesnosti“, pravi Radecki. Hitro so izpolnili njegovo povelje, a v tem zapiše silen vihar v vrtincih, da ljudem kar sapo jemlje.

„Torej še to“, pravi Radecki, „Bog noče, da bi se slavnost sijajno izvršila. On bolje vé zakaj, kakor mi.“ In precej dá povelje vojaštvu: „Urnih korakov v mesto, v cerkveni paradi!“

Hitro se vredé vojaki in brzih korakov stopajo v mesto v stolno cerkev, kjer se ima izvršiti služba božja, ker vihar, ki je jel zunaj divjati, ni bil po tem, da bi bili na prostem mogli darovati sv. mašo. Tudi kanonirjem se je zmedlo in stotnik jim zavpije: „Kanone izbasati!“ Molče in neradi spolnijo to povelje, rajše bi bili izstrelili, da bi se bili tresli mestni zidovi. Hitro so bili izbasani vsi kanoni do zadnjega; pri zadnjem so se dolgo mudili; niso mogli spraviti strele iz njega. Že ko so poskušali izbasati kanon, je praskalo, kakor da bi bila krogla v njem. Sedaj pristopi stotnik in zavpije nad vojaki: „Kaj pa

veje živine, ovac in prešičev. Bolno ženo je gospodar z veliko težavo izvlekel iz ognja, a je vsa opečena in ni upanja, da bi ozdravela. Poslopja so bila s slamo krita in posestniki te vasi so takrat ugovarjali, ko so železnico gradili, češ, naša poslopja so v vedni nevarnosti in prosili so podpore od južne železnice, da bi hiše z opeko pokrili, pa jim je niso dovolili. Upamo, da bo vsaj zdaj železnica storila svojo dolžnost. Reveži so pomoči in podpore zelo potrebni.

Iz celjskega okraja. Svetli cesar so za častnega kanonika imenovali župnika v Žaleu, veleč. gosp. Jožefa Jeraja, požarni brambi v Mozirji so pa iz lastnega žepa poslali za gasilno orodje podpore 60 gld. — Kmetijska družba štajarska ima po celem deželi oddelke ali podružnice. Za ustanovitev ene takšne podružnice prosi konservativnomisleči okrajni zastop v Šmariji. O dovolitvi iste sklepal bode občni zbor, ki se bo v Gradcu vršil čez kateri teden. Bodi povedano, da so pred še ne pozabljenimi leti podobno prošnjo v Gradec, kjer se nahaja družbeno vodstvo, poslali tudi prijatelji kmetijstva v Žaleu in oni pri sv. Juriju ob južni železnici. Toda večina zborovalcev, ki so jih bile odposlale posamezne podružnice, bila je nemškoliberalnega duha ter je po „liberalnej“ šegi obe prošnji odbila, češ, naj slovenski in konservativni deželani le ostanejo pri podružnici celjski, kjer nemškoliberalci nosijo zvonec. Ko so pa „liberalni“ gospodje na Slatini odcepili se od Rogateca in nekteri po-sili-nemci pri Zidanem-mostu izstopili iz podružnice v Sevnici, takrat so obojni prosili za lastni podružnici ter tudi dobili za oba kraja. Liberalci ima navadno pač dvojno

mero: eno za liberalce, drugo za konservativce. Morda bodo letošnji zborovalci pravičnejši. Liberalci za kmeta gori, kadar ga potrebuje pri raznovrstnih volitvah, sicer pa nasprotuje kmetu v političnih ali državljskih razmerah, in celo v čisto gospodarstvenih zadevah mu ne pusti prostega gibanja. Liberalcu tudi ni všeč, ako kmet bere slovenske ali nemško-konservativne časnike, ker toti ljudem oči odpirajo. In skušnja spričuje, da „liberalcem“ naj-lepše cvetejo rožice ravno po tistih občinah, kjer ljudje nič ne berejo in spijo narodno spanje. Kdor pa čita dobre časnike, tudi ne sede na limance, ki ga nastavljajo cerkvi in cesarstvu nevarni „liberalci“. — V Galiciji se je tu in tam prikazala davica ali difteritis. Kot poseben slučaj je zapisati to, da je pri sv. Kunigundi vsled imenovane bolezni umrl oče Hobe in petero njegovih otrok. — Minister za poljedelstvo je dovolil, da se sme ustanoviti okrajna trsovница za vzrejevanje ameriških trt. V ta namen je „trtnoušna komisija“ od g. dr. Langerja v Lembergu pri Novicerkvi v najem vzela pet orali zemljišča proti 500 gld. — Delavec Posojnik je pri sv. Juriju naznanil žandarjem, da so ga na poti iz Storij napadli štirje razbojniki ter mu vzeli denar. Ko so pa lopove začeli zasledovati, se je pokazalo, da si je delavec roparstvo samo izmislil. Zavoljo tega je prišel sam pod ključ.

Z Murskega polja. Č. g. Emeran Šlander, duhovnik iz reda Benediktincev v Admontu, biva pri sv. Petru kot oskrbovalec Admontskih posestev okoli Radgone in Ljutomera. Svetli cesar so mu v obziru na njegove raznovrstne zasluge poslali zlati križec s

mečkate tukaj, sto kanonov bi bili že lahko izbasali v tem času!“ Potem ukaže poveljnik cev izvzeti in ko še dolgo poskušajo, pade nekaj trdega v slamo zavitega na tla.

„Kaj vraga“, zakriči prestrašeni stotnik, „saj je bil s kroglico nabasan“; hitro raztrga slamo in v njej najde pest debel zavit kamen. Stotnik obledi: „Za božjo voljo“, pravi, „strašna nesreča bi se bila lahko zgodila. Kanoni so bili namerjeni ravno na šotor, strah in groza, nesreča bi bila lahko velika; ali altar, ali mašnik ali Radecki bi bil lahko zadet. Kdo je kamen vtaknil v kanon?“ vpraša poveljnik. In precej so zakričali vojaki: Bedak! — „Zakaj si to storil?“ ga vpraša stotnik. „Mislil sem, da bo potem moj kanon najbolj počil“, odgovori prostak. „Bedak“, zadere se stotnik nad njim, „tega pa nisi pomislil, kam da so kanoni namerjeni in kam da bi bil kamen letel, ko bi bili pri maši prvič vstrelili. Vklenite bedaka, v trdnjavi naj premišluje, zakaj je kamenje mašil v kanon.“

Služba božja v stolni cerkvi je bila končana; vihar je ponehal, razgnal je oblake in bil je zopet miren lep dan. Popoldne so imeli Radecki in višji oficirji skupno kosilo. Oče Radecki, ki je popolno okrevljal od svojega padca, se je šalil, češ, slabo se je danes izkazal vaš general; ne zamerite mu, star je in ne bo več dolgo vojakom ukazoval, ure so že štete. V tem stotnik kanonirjev šepne polkovniku nekaj na ušesa. Ta se silno začudi, pove generalu in ta vstane ter prosi Radeckega, naj mu dovoli izpregovoriti par besedi. „Ekscelenca“, pravi, „dovolite, da si nekoliko pojasnimo vašo zjutranjo nezgodo. Vidi se iz tega jasno, kako nad našim ljubljanim generalom in očetom čuje previdnost božja.“ In nato pove, kar je nam že znano, da je bil po nerodnosti vojaka-bedaka kanon basan s kamnom, namerjen ravno na šotor, in da bi bila nesreča gotova, ko bi ne bil Radecki padel raz konja in ko bi ne bil nastal vihar, ki ni dovolil, da bi bili na prostem pri sv. maši.

Dolgo časa so po teh besedah vsi molčali; vse je gledalo na Radeckega. Te besede so starčka zelo

kronico. Istega mu je c. kr. okrajni glavar ljutomerski veleblagorojeni gospod Mac Nevin O'Kelly dne 12. januarija slovesno pripel na zaslužne prsi. Odlikovanec je doma iz Gomilske blizu Celja. Gospod glavar je v svojem nagovoru pohvalil lepo lastnost, rekši, da je odlikovanec kakor sin slovenske matere vedno bil in ostal zvesto vdan svojemu rodu slovenskemu ter skrbel za dušni in telesni blagor ljudstva; o tem spričuje njegovo delovanje v občinskem in okrajnem zastopništvu, potem kot ud krajnemu in okrajnemu šolskemu совету, itd. — Dne 15. januarija je komisija pregledovala prostor, koder bo napeljana železna cesta. V Radgoni bodo jo priklenili železnici, ki pride iz Spielfelda. Nova črta bo se vila okoli mesta. Pod Gornjo-Radgono bode prva postajica, ostale postaje bodo pri Rádencih, Buciševcih, Križevcih, sklepoma v Ljutomeru. — Ko je suha in lepa predbožična zima prenehavala, je po Muri začel plavati led, totí je blizu Krapja odtrgal in poškodoval nekoliko mlinov. — Grof Henrik Attems je kot načelnik odboru za sadovno razstavo, ki se je preteklo jeseni vršila na Dunaji, doposlal pismo-zahvalnico sadjarjem, ki so bili svoje ovočje poslali na razstavo. Pravi, da je sadje štajarsko zraven tirolskega bilo najlepše; potem priporoča, naj bi sadjarji redili malo sadovnih vrsti, a teh toliko, kolikor je na zeleni zemlji štajarski prostora za sadovno drevje.

Koroška. Koroški brezverski Nemci so kar divji, odkar so zvedeli za predlog slovenskih poslancev, po katerem bi pri prihodnjih volitvah Slovenci in poštenci Nemci vsaj po enega poslanca izvolili v državni zbor. Vpijejo, da je koroški mir v nevarnosti in

pretresle; dolgo časa tudi on ni mogel ničesar izpregovoriti. „O Bog“, reče slednjič s sklenenima rokama, „o Bog, kako si ti dober in milostljiv!“ In vsi so pritrdili tem besedam.

Nesreča, da je Radecki padel raz konja in ni mogel do šotora, bila je velika sreča, ker sicer bi se bila s kanonom pripetila strašna nezgoda, ki bi bila morda doletela ravno Radeckija. —

To je bil za očeta Radeckija zadnji cesarjev rojstveni dan, ki ga je obhajal s svojimi ljubljenimi vojaki. Pol leta potem, l. 1857 v februarju, stopil je 91letni general odlikovan in spoštovan od cesarja in vseh prijateljev in sovražnikov v zaslužni pokoj in eno leto pozneje v sredi januarja je v Milanu umrl kakor zvest sin katoliške cerkve in truplo njegovo so pripeljali v njegovo rakev blizu Dunaja, kjer pričakuje svojega vstajenja na sodnji dan slavni vojskovodja avstrijski, ljubljeni oče Radecki.

celó v pruske liste so zanesli svoje kričanje. Toda koroški Slovenci se ne menijo za tako javkanje, ampak stopajo pogumno naprej. Pri sv. Štefanu na Zili so zmagali pri občinskih volitvah; zato strašno sovražijo župnika č. g. Katnika. — V Šmihelu v Podjurski dolini so osnovali kmetje svojo posojilnico, da si bodo v denarnih zadregah med seboj pomagali. — Bolnišnica usmiljenih bratov v Št. Vidu je preteklo leto imela v oskrbi 1016 bolnikov iz raznih dežel; bilo je: 789 Korošcev, 66 Kranjcev, 42 Hrvatov, 39 Štajarcev, 18 Primorcev, itd. Ta bolnišnica je za občine velika dobrotá, ker vse bolnike zdravi zastoj. Če tedaj usmiljeni brat pride prosit za bolnišnico, ga priporočamo, naj dá vsak, kolikor more. — V celovški kupčijski zbornici so se zopet posvetovali o ljubeljski in turski železnici. Gornji Korošci so govorili za železnico čez Ture, spodnji pa so rekli, da je železnica čez Ljubelj zaradi zveze do Trsta bolj potrebna in sklenili so, vlado še enkrat prositi za to železnico, ki bi šla čez Borovlje, Ljubelj do Škofje Loke in od tam po Poljanski dolini na Trst.

S Štajarskega. G. Schweigl, dosluženi nadučitelj v Ptuj, je od svetlega cesarja dobil zlati križec. — G. J. Leskovar postal je nadučitelj v Hočji blizu Maribora; g. M. Urban, podučitelj na Dobrni, pa pride za učitelja v Čadram pri Konjicah. — Šolotrirazrednico v Kostivnici spremenili so v dvorazrednico, ker so v obziru na krajevne okoliščine vpejlali poldnevni pouk; otrok je malone 400. — V Ribnici na Pohorju so do letos v občini gospodarili liberalci. Ni še predavno, odkar so domoljubi tam ustanovili bralno društvo. Vsled prebiranja dobrih časnikov začel je pihati prijetnejši veter. Ta je sedaj pri novih volitvah razpihal pogubonosni dim brezverskega liberalizma. Dobili so namreč občinske odbornike in župana, ki so konservativnega, to je krščanskega in rodoljubnega duha. Prejšnji predstojnik je rodovine, ki je s Taljanskega prišla v naše kraje in se je v Ribnici godilo po znanih besedah: Kdor brata nima za brata, bo pa imel tujca za gospodarja. — Vodstvo kmetijske družbe je v Slovenji-Gradec poslalo vprašanje, da li bi tukaj zamogli prirediti razstavo, kakoršna je minole jeseni bila v Celju. — Lani so v Trebovlju razpečali čez sedem milijonov centov premoga. Toliko še niso nakopali nobeno leto. Gledé na to prikazen so 13. jan. zvečer za rudarje osnovali veselico. — Anton Mastnak, iz Prevorja pri Kozjem, je kot pekovski pomočnik služil v Voitsbergu. Tam je gospodarju pokradel obleke in 167 gld. Za to so mu v Gradcu prisodili 13 mesecev hude ječe in vsaki mesec po enkrat trdo ležišče.

Cerkev in šola.

Avstrijski škofje sv. Očetu.

Avstrijski škofje so poslali sv. Očetu meseca januarja t. l. prelepo pismo, da mu izrazijo svojo vdanost in čestitanje. Najprej v pismu obžalujejo, da se sovraštvo zoper cerkev božjo vedno bolj širi skoro po vseh krajih; posebno pa še obžalujejo, ko vidijo, kako se godi sv. Očetu, kako se veljava njegova dan na dan bolj z nogami tepta. Zato pa mora strah in skrb navdajati katoliški svet, kako bo s prostostjo sv. Očeta in kaj bo z ljudmi, ki tako ravnaajo z namestnikom Kristusovim. Zato škofje odločno izrečejo: Neobhodno potrebno je, da je rimski papež popolno prost, to razodeva že njegova služba in njegova najvišja oblast; previdnost božja je določila, da se je prestol sv. Petra trdno podprl tudi s posvetno oblastjo.

Vendar škofje trdno upajo, da se bodo sedanje težave sv. Stolice in skupne cerkve spremenile v večjo slavo božjo in blagor duš. Onim, ki Boga ljubijo, je vse dobro in previdnost božja se ne more motiti v svojih naredbah. V tem upanju škofo potrdjuje posebno lansko slavnostno leto zlate maše sv. Očeta. Kdo ni opazil, s kako čudovito vnemo so vrele v večno mesto neštete krščanske množice s celega sveta, da skažejo sv. Očetu pokorščino in ljubezen svojo, ob enem tudi poklonijo svoja dragocena darila.

To upajo škofje toliko trdneje, ker vidijo, s koliko modrostjo vodi in vlada Leon XIII. pravo ladijo Kristusovo in kako jasno in umljivo pojasnjuje ljudem, kje da je podlaga človeški sreči. Zato se sv. Očeta ne oklepajo tesno samo vsi verni katoličani, katerim je papež oče, učitelj in vodnik, marveč tudi oni, ki stojé zunaj cerkve, krivoverci in neverniki, kateri nekako po natori čutijo, da tukaj deluje višja, nadnaravna božja moč.

Podpisanih je pod tem lepim pismom 38 avstrijskih škofov ali njih namestnikov iz vseh avstrijskih dežel tostran Litave. S tem pismom so se naši škofje pridružili škofom celega sveta, ki tirjajo, naj se sv. Očetu dá nazaj, kar se mu je vzelo po krivici. Tem besedam naj se kakor odmev razlegajo glasovi vernikov, ki naj isto zahtevajo po katoliških shodih.

Zadnji dan slavnostnega leta.

Lep je bil prizor dne 30. decembra v cerkvi sv. Petra v Rimu, ko je sv. Oče slovesno končal slavnostno leto svoje zlate maše. Na trgu sv. Petra je bilo kakih 2000 kočij in brezštevila množica ljudij je vrela v cerkev sv. Petra. Bilo jih je zbranih nad 30 tisoč, ko pride sv. Oče v prazničnem spremstvu v cerkev. Ko pride pred oltar, izpostavi se presveto Rešnje Telo; sv. Oče in z njim vsi pričujoči pokleknejo in eden mašnikov moli na glas sv. rožni venec in sv. Oče s toliko tisoč verniki glasno odgovarjajo ter skupno časté Kraljico sv. rožnega venca. To je bilo nebeško lepo. Verniki iz vsega sveta, od vseh rodov so s papežem spolnovali Marijno prerokbo: Glej, od sedaj me bodo srečno imenovali vsi rodovi! — Konečno je bil „Te Deum“ in sv. Oče je blagoslovil z Najsvetejšim zbrano množico, ki ga je zopet živahno pozdravljala, ko se je podajal iz cerkve, deléč apostolski svoj blagoslov na vse strani.

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: Župniki so postali č. gg.: L. Lotrič v Zlatem polju, J. Nemanjič v Št. Ožbaldu in J. Berlic v Bohinjski Beli. Predstavljeni so č. gg.: A. Pehani, metliški kapelan k svetemu Križu pri Kostanjevici; Vincencij Polaj, lipoglavski župnik, dobil je faro Rateče na Gorenjskem; Ivan Belec gré za administratorja k sv. Duhu na Dolenjskem; Fr. Zhašnik je dobil župnijo Hinje; Anton Fetih-Frankheim župnijo Št. Jernej; Simon Zadnik, župnik v Čatežu, je šel v pokoj; Fr. Perpar, kapelan v Šmarjeti v začasni pokoj; Alojzij Košir, župnik v Šent Rupertu je postal konzistorijalni svetovalec. — Umrli so: 17. jan. č. g. župnik Peter Teran pri Stari Cerkvi na Kočevskem, star 67 let; dné 18. jan. č. g. J. Pečar v Velikem Gabru pri Št. Vidu, 81 let star; 22. jan. A. Pogorelec, župnik v Kolovratu v 50. letu. N. v m. p. — **V krški škofiji:** Č. gg.: Janez Simončič je imenovan za župnika v Šent Janžu v Rožni dolini; Anton Bader gré za provizorja v Zabrdice. Fara Otmanje je razpisana do 26. febr. — **V lavantinski škofiji:** Dnó 22. jan. je umrl č. gosp. Anton Dvoršek, župnik pri sv. Vidu. Kapelan na Vidmu gosp. J. Atteneder je premeščen na Pilštajn. C. g. Anton Fischer, župnik pri sv. Jederti nad Laškimi trgom, postal je župnik sv. Jakoba v Dolu. Č. g. Ivan Kapler gré z Ribnice v Selnico. C. g. Alojzij Šijanec je imenovan župnik M. D. v Negovi. — **V tržaški škofiji:** Č. gg.: J. Kraljič je postal župnik v Kozljaku; M. Mogorovič, župnik v Kaščergi, gré v pokoj. Novo mašo bodo peli: Just Filiplič, Liberat Sloković, Anton Ulcigraj in Anton Vascotto.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kako zamazati sode, ki puščajo. Odvaga se 2½, dela svežega loja, 2 dela voska, 4 dele svinjske masti. Vse to se raztopi in dobro pomeša. Nato pusti se zmes, da se ohladi; med tem, ko se

ohlaja, primeša se 2½, dela presejanega pepela. Predno se puščajoči sod s tem mazilom zamaže, mora se osnažiti; zmes se nekoliko segreje in tako omehčana v razpokline namaže.

Opraviła

kmetovalca, sadjarja in čebelarja v posameznih mesecih.

Svečan ali februar.

Na dvoru. Zrnje za pomladansko setev naj se čisti. Orodje naj se pripravi in popravi. K ovcam, ki hočemo da se meseca julija ojažnijo, spušča naj se oven.

Na polji. Jarki za odpeljavanje vode naj se iztrebijo. Kamenje se pobira, deteljišča prevlečejo se z brano. Travniki naj se prično gnojiti z gnojem, apnom, pepelom in mavcem (gipsom).

V drevesnici in na vrtu. Dela prejšnjega meseca naj se ponavljajo. Salata, kumare, špinača naj se začne v gnojnike (gorke grede) sejati. Drevesa se smejo ob ugodnem vremenu presajati.

V čebelnjaku. Če je ta mesec tako mrzel kot prejšnji ali pa še celó mrzlejši, veljajo tudi sedaj pravila prejšnjega meseca. Ako je pa vreme toplejše, začno se čebele v gorkih poldanskih urah čistiti. Močnejši panji že zalego nastavljajo, ne smeš pa

tega s pitanjem pospeševati. Če je kateri panj zelo hrane potreben, moraš mu sat z medom v panj postaviti. Ako proti koncu mesca vreme topleje postane in čebelam ne moreš ubraniti, da bi ne letele, ne zamudi vsaki panj posebej ogledati, kako se obnaša in kako leti. Posebno pazi, če ni kateri panj brez matice, kar spoznaš na tem, da tak panj do večera nemiren ostane; takega združi z drugim panjem, ki ima svojo matico, ali pa ga kot naklado na drug močnejši panj navezni. Kdor ima čebele v zimskih stanovanjih, naj jih še-le tedaj prenaša v čebelnjak, ko mačkovec cvete; postavi naj jih, če le mogoče, na staro mesto. Ko so vsi panji razvrščeni, odpró naj se žrela, katera si pri prenašanji zamašil. Po prvem izletu vse panje očedi; odzemi namreč dnó ali spodnjo desko ter jo dobro postrgaj; videl boš tudi, koliko živeža ima vsak panj. Če nastane viharo vreme ali pa jame snežiti, ne pride nobena čebela več nazaj, ki tedaj iz panja izleti. Odpri tedaj pri takem vremenu žrela, da čebele vnažno mrzloto bolj čutijo in doma ostanejo. Po noči pa žrela zopet zadelay.

Razne vesti.

(Cesarjeviča Rudolfa) so pokopali v torek popoldne ob štirih; truplo so položili v kapucinsko cerkev na Dunaju, kjer ima cesarska hiša svoje groblje. Rudolf je ravno 113. mrlič. Ob tej uri je zvonilo po ljubljanskih cerkvah po naročilu prevz. knezoškofa, ki so precej po naznanilu smrti cesarjevičeve s stolnimi kanoniki vladnemu namestniku izrazili svojo žalost in sočutje. — Deželni glavar dr. Poklukar je v imenu kranjskega deželnega odbora položil venec na krsto pokojnikovo in je deželni odbor zastopal tudi pri pogrebu.

(Častna kanonika) sta od presvetlega cesarja imenovana profesor bogoslovja v Ljubljani dr. Jan. Semen in gimnazijski profesor predsednik „Matice Slovenske“ g. Josip Marn. Gotovo bo ta novica z veseljem napolnila vsakega, ki pozna blaga nova kanonika in vé ceniti zasluge, ki sta si jih pridobila z mnogoletnim delovanjem na šolskem in zadnji poseben še na slovstvenem polju.

(Katoliška družba) je imela 30. jan. svoj letni občni zbor, ki je pričal, da družba sicer počasi, a vendar leto za letom napreduje ter posebno z lepimi „Drobtinicami“ razveseljuje svoje ude, katerim naj se še veliko novih pridruži.

(Pomiloščenje.) Cesar so dovolili, da se obvtavi sodnijska preiskava zoper g. dr. Kočevarja, ki je na lovu v celjske okolici po nesreči ustrelil tovarišalovca.

(Sodnik v Šmariji) blizu Celja postal je g. L. Perko, dozdanji sodnik v Zužembregu na Kranjskem.

(Sto let) bode letos preteklo, odkar je l. 1789 v Parizu umrl duhovnik Epée. On je bil prvi, ki je gluhomutaste ljudi učil brati, pisati, računati in druge človeku sploh potrebne znanosti.

(Žalostno veselje.) V Prašicah med Slovaki na Ogerskem so svatje sedeli za mizo; gostje so jedli in pili in godba jim je igrala. Ščasoma se je stric nevestin, Janko Barta, naslonil na pleča svojemu sosedu in zaspal, vsaj tako so pričujoči mislili in ga pustili pri miru. Ko so pa na mizo nosili nove jedi, je starašina zaklical: „Janko, ali spiš?“ Toda 40letni Janko ni spal, bil je — mrtev.

(Ali je to tudi slučaj?) V Solaroli na Laškem, piše Florentinski list „Giorno“ (dan), so hiteli brezverski občinski možje podreti cerkev sv. Boštjana, varnika tistemu kraju, češ, da je treba preveč plačevati za popraviljanje, in da se denar bolje obrne za uboge. Z vladnim dovoljenjem začno podirati; župan se je norčeval, ko so mu rekli, da je iz cerkve izključen, kdor s silo cerkve podira. Župan in brezverski odborniki so bili zraven, ko so odnesli podobo sv. Boštjana iz cerkve in začeli cerkev podirati. Kmalu pa začuti odbornik, ki je to zlobno misel sprožil, na roki veliko bolečino, kmalu jo začuti na celem truplu in v 48 urah je bil mrlič; drugega je v istem času zadel mrtvoud, tretjega udarec na

jezik. Po teh skušnjah hitro zapovedo delo ustaviti, in svetniku in vernikom ohraniti cerkev. To se je zgodilo v aprilu l. 1888 v Solaroli, v Romanji na Laškem.

(Čudna zima.) Pri nas imamo prav prijetno zimo, na Francoskem in Laškem so bile okrog novega leta velike povodnji, na Ruskem pa strašen mraz. V železniškem vlaku, ki ga je v Kavkazu zamel sneg, zmrznilo je 14 ljudi, 20 jih pa še ni iz smrtne nevarnosti. V Jekaterinburgu se je mraz mahoma pomnožil na 35 stopinj in zmrznilo je samo v tem okraju nad 175 ljudi.

(Na lovu.) Gosposki lovec zagleda zajca, pomeri nanj ter reče: „No, zajček, zdaj pa naredi oporo (testament).“ Vstrelí, a zajca ne zadene in logar, ki je zraven stal se pa norčuje rekoč: „Poglejte ga, zajec že teče k notarju, da podpišejo testament.“

(Popotni berač) prosi v neki hiši gospodarja, naj mu dá morda kake stare čevlje. „Nimam nobenih, jaz imam samo nove“, pravi nevoljen gospodar. „Le sem ž njimi, če starih ni, v sili vzamem tudi nove“, odreže se berač.

(Beseda in vzgled.) Mati opominja otroka: Nič ni gršega kakor lagati se; ali ne veš, da ima laž kratke noge in da kdor laže, tudi krađe. — Med tem pozvoni zvonec pri vratih. „Pojdi gledat“, reče mati otroku, „kdo da je, ako so sosedova mati pred vratmi, reci, da mame ni doma.“

(Koliko besed spregovori človek v sekundi?) To je na tem, ali je človek pri „izpraševanju“ ali pa sedi v gostilnici in ima polič vina pred seboj.

Loterijske srečke.

Trst	26. januarija:	5,	86,	43,	78,	29.
Ljubljana	29. januarija:	64,	21,	59,	20,	50.
Gradec	1. februarija:	64,	77,	62,	21,	8.
Dunaj	1. februarija:	51,	12,	50,	40,	81.

Tržne cene v Ljubljani

dné 6. februarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	34	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	4	50	Surovo maslo, „	—	90
Ječmen, „	4	33	Jajce, jedno „	—	2
Oves, „	2	83	Mleko, liter „	—	7
Ajda, „	4	33	Goveje meso, kgr.	—	54
Proso, „	4	83	Telečje „	—	50
Koruza, „	5	—	Svinjako „	—	48
Krompir, „	2	23	Koštrunovo „	—	32
Leča, „	12	—	Pišane „	—	45
Grah, „	13	—	Golob „	—	18
Pišol, „	11	—	Seno, 100 kgr.	2	50
Maalo, kgr.	1	—	Slama, „	2	32
Maat, „	70	—	Drva trda, 4 mtr.	6	50
Špeh svež, „	54	—	„ mehka, „	4	25

Izdajatelj: M. Kolar.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

Tiska „Katoliška Tiskarna“.

Novim naročnikom moremo ustreči še z vsemi letošnjimi številkami in list se razpošilja zaradi reda pri ekspediciji „posebnim naročnikom“ vselej še-le drugi dan ko izide.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. februarija.

Gosp. G. PICCOLI-ju,

lekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Dolenjskem, dne 12. jan. 1889.
Blagovito mi poslati dvanajst steklenic vsake esence za žoldec.
Pohvalno omenjam, da je bila raba lani poslanih 36 steklenic izvrstna. Bolniki raznih vrst so življali esence z najboljšim uspehom. Neka bolnica je bila že za smrt bolna, vsi so mislili, da mora v malo urah umreti; toda komaj je zavzela nekoliko kapljic esence, je že okrevala in čez nekoliko ur popolnoma ozdravela — med tem, da je bila poprej več dni že skoraj na smrti postelji. Esenca se tedaj zaradi njenega izvrstnega vpliva sama najbolje priporočuje.
Z odličnim spoštovanjem
(12-1) Jurij Kénič, župnik.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleibbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Na najnovejši in najboljši način

umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije. — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu, I. nadstropje.